

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

ดำเนินการโดย
สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ชื่อโครงการ : โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

๒. หลักการและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ซึ่งทรงมีสายพระเนตรยาวไกล โดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ดังในปี ๒๕๐๓ ทรงอนุรักษ์ต้นยางนา ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อโดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศโดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๙ โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการพระราชวัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักพระราชวังดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกอย่างชัดเจนจากโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา การดำเนินงาน อพ.สธ. ดำเนินงานโดยอยู่ภายใต้แผนแม่บทซึ่งเป็นระยะ ๆ ละห้าปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมาจนถึงแผนที่เจ็ด จึงเรียกว่าแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ด (๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙) การดำเนินงาน อพ.สธ. ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมสนองพระราชดำริเพิ่มขึ้น รวมจำนวน ๒๑๐ หน่วยงาน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔) สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาเป็นสมาชิกจำนวน ๕,๘๕๘ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔) และใน พ.ศ.๒๕๖๓ กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในช่วงการดำเนินงานของแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่หก กระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริครบทุกจังหวัด ซึ่งดำเนินงานอยู่ในกลุ่มที่ ๘ (กลุ่มจังหวัด) ต่อมาใน พ.ศ.๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายให้ อพท. ทั้งประเทศเป็นสมาชิก ฐานทรัพยากรท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อดำเนินการสมัครเป็นสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นอยู่ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมพิเศษ สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยเริ่มต้นการสำรวจฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่จริงว่ามีอะไร อยู่ที่ไหน และเริ่มการดูแลอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ นำไปสู่การวางแผนพัฒนาตำบลบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่จริง การสำรวจและการทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย ๓ ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ (สิ่งที่มีชีวิต), ทรัพยากรกายภาพ (สิ่งที่ไม่มีชีวิต) และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ด้วยเหตุนี้ทำให้พื้นที่และกิจกรรมดำเนินงานของ อพ.สธ. กระจายออกไปในภูมิภาคต่าง ๆ ครอบคลุมทั่วประเทศและมีการดำเนินงานที่หลากหลายมากขึ้น โดยมีสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่นจำนวน ๕,๔๓๓ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔) การดำเนินงานในแผนแม่บททุกระยะ ๕ ปี ที่ผ่านมาของ อพ.สธ. จวบจนปัจจุบันได้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาโดยตลอด

ในแผนแม่บทระยะ ๕ ปี ที่เจ็ดนี้ จัดทำขึ้นไปในทิศทางที่ตบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๗๙) ซึ่งมี ๖ ด้านได้แก่ ๑. ความมั่นคง ๒. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ๕. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ๖. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งทำให้แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ดสามารถสนับสนุนงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙) ซึ่งแผนฯชาตินี้ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักปรัชญานำทางในการขับเคลื่อนและวางแผนพัฒนาประเทศ” ให้เกิดประสิทธิผลในการขับเคลื่อนพลวัตการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีทิศทางในการคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงระดับโลก, ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ และสถานะของการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ โดยมีส่วนที่สอดคล้องและเสริมกันอย่างชัดเจนในเรื่องที่ อพ.สธ. ดำเนินงานให้ประเทศอย่างเป็นรูปธรรม เช่นในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีความผสมผสานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่ง อพ.สธ. มีกิจกรรมอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดำเนินงานมากกว่า ๓๐ ปี ผวนกับแนวโน้มในการที่มีข้อมูลทางทรัพยากรขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ต้องมีการจัดการข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งในแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ด เน้นในการดำเนินงานในกิจกรรมที่ ๕ (กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร) ได้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริทั้งหมด ดำเนินงานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรมและใช้งานได้จริง โดย อพ.สธ. ร่วมกับมูลนิธิ อพ.สธ. จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรและนำมาสู่การแสดงผลที่ชัดเจนโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) ร่วมกับระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจนยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลจากหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ สมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น และสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จะสามารถเชื่อมต่อกันและนำมาสู่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นข้อมูลของประเทศสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๗๙) ในเรื่องของการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งไปในอนาคตให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) นอกจากนี้ แผนแม่บทระยะ ๕ ปี ที่เจ็ดสามารถสนับสนุนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ ประโยชน์ และกิจกรรมที่ ๕ (กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร) ของ อพ.สธ. โดยที่ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาตินี้มี ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ๒. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและ สิ่งแวดล้อม ๓. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ และ ๔. การสร้างบุคลากรพัฒนาระบบนิเวศและเครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรมที่เข้มแข็ง แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ดเป็นแผนแม่บทที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานตามแนวทางพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโดยมีหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริเข้ามามีส่วนร่วม วางแผนงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศไทย ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีแนวทาง ดำเนินงานต่อเนื่องตามกรอบแผนแม่บท โดยเน้นการทำงานเข้าไปสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตั้งแต่ในสถานศึกษา ดำเนินงานในระดับท้องถิ่น ในการทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ๓ ฐานทรัพยากรได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ, ทรัพยากรกายภาพ และทรัพยากร วัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดย อพ.สธ.เน้นการดำเนินงานตามทิศทางตามแผนแม่บทที่วางขึ้น สรุปเป็นทิศทางในการดำเนินงานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร โดยเริ่มจากหวนดูทรัพยากร สิ่งสินตน ศักยภาพมากขึ้นให้เห็น ชาวบ้านไทยได้ประโยชน์ และประโยชน์แท้แก่มหาชน ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้ ทำให้ทราบฐานข้อมูลทรัพยากรที่มีอยู่จริงดังกล่าว จะนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศไทยต่อไป

อพ.สธ. มีเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มาอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของทรัพยากรให้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติจนเกิดผลประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทยและให้มีระบบข้อมูลทรัพยากรให้สื่อถึงกันได้ทั่วประเทศ อพ.สธ. จึงกำหนดแนวทางและแผนการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ.ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ด (๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙) ซึ่งเป็นการดำเนินงานปี ที่ ๓๑-๓๕ ของ อพ.สธ. โดยมีกิจกรรม ๘ กิจกรรมที่อยู่ภายใต้ ๓ กรอบการดำเนินงาน และ ๓ ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา อพ.สธ. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงาน ให้คำปรึกษาสนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ จัดทำแผนปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บท ซึ่งแต่ละแผนจะมีระยะเวลา ๕ ปีของปีงบประมาณ โดยที่หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริมีคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานฯ มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอและแต่งตั้งคณะทำงานหรือ คณะอนุกรรมการในด้านต่าง ๆ รวมถึงมีคณะทำงานหรือคณะอนุกรรมการในการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี เฉพาะในส่วนของหน่วยงานของตนให้ชัดเจน โดยระบุสาระสำคัญในการดำเนินงาน เช่น พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเรื่องผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติและงบประมาณในการดำเนินงาน โดยมี อพ.สธ. เป็นผู้พิจารณาจากแผนปฏิบัติงานรายปี เพื่อให้อยู่ในแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.และสนับสนุน แผนปฏิบัติงานประจำปี /โครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทของ อพ.สธ.เพื่อของบประมาณในการดำเนินงานไปยังแหล่งทุนต่างๆ ต่อไป

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ได้ร่วมดำเนินการตามกรอบแม่บท อพ.สธ.ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙) โดยมีกิจกรรมที่ร่วมดำเนินงาน ดังนี้ (๑) กิจกรรมปกป้องทรัพยากร (๒) กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร (กิจกรรมที่ดำเนินการควบคู่กับกิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร) (๓) กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร (กิจกรรมที่ดำเนินการควบคู่กับกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร) (๔) กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร : งานพิพิธภัณฑสถาน (๕) กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน เป็นหน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบดำเนินงานพัฒนาที่ดินในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแผนงานกิจกรรมตามโครงการฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จำนวน ๒ กิจกรรม คือ ๑) กิจกรรมปกป้องทรัพยากร โดยดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน สำรวจและจัดทำฝั่งต้นไม้ และ ๒) กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นการดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน การใช้ทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน ให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักรักษา หวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรดิน สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ขยายผลไปสู่ผู้ประกอบการและเกษตรกรทั่วไป และพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
- ๓.๒ เพื่อรักษาทรัพยากรดั้งเดิมในพื้นที่ปกปักทรัพยากรของสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
- ๓.๓ เพื่อให้ทราบความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่ปกปักทรัพยากร อพ.สธ. – พต. และบูรณาการข้อมูลไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป
- ๓.๔ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- ๓.๕ เพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้แก่เยาวชนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

ผู้รับผิดชอบ : นายบุญมั่น ฉัตรเท ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

นางสาวจันทนา ยะจา นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นายเอกภพ กันทับ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวเบญจมาศ ธาตุชัย นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

๕. งบประมาณที่ได้รับ.....๑๑,๒๐๐.....บาท แหล่งงบประมาณ : งบปรกติกรมฯ

๖. สถานที่ดำเนินงาน

๖.๑ สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

๖.๒ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

๖.๓ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

๖.๔ โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยา ต.กองก่อ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน

๖.๕ โรงเรียนสบเมยวิทยาคม ต.แม่คะตวย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน

๗. เป้าหมาย

- ๗.๑ การเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมปกปักทรัพยากร จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
- ๗.๒ สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 - ๗.๒.๑ โรงเรียนใหม่ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่
 - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
 - โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
 - ๗.๒.๒ โรงเรียนต่อยอด จำนวน ๒ แห่ง
 - โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยา ต.กองก่อ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน
 - โรงเรียนสบเมยวิทยาคม ต.แม่คะตวน อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน

๘. แนวทางการดำเนินงาน

๘.๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

๑. พิจารณาทบทวนพื้นที่ใน สพข./สพด./ศูนย์ศึกษา ที่ดำเนินกิจกรรมปกป้องทรัพยากร
๒. สสำรวจความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ เช่นความเปลี่ยนแปลงของพันธุ์พืช ความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดิน
๓. จัดทำข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่แต่ละชนิด ในรูปแบบ file digital เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. กรมพัฒนาที่ดิน
๔. จัดทำ QR Code แสดงข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ เช่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อท้องถิ่น ข้อมูลดิน ข้อมูลการใช้ประโยชน์โดยสังเขป
๕. ติด QR Code ไว้บนแผ่นป้ายชื่อพรรณไม้ในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร
๖. ดูแลรักษาพื้นที่ปกป้องทรัพยากรให้อยู่ในสภาพเป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ได้รับการปกป้องอนุรักษ์ทรัพยากร
๗. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมปกป้องทรัพยากร

๘.๒ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๑. ประสานกับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (โรงเรียนใหม่ต้องไม่ซ้ำกับโรงเรียนที่มีการดำเนินการ ในปี ๒๕๖๓) เพื่อเข้าร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
๒. สาธิตการใช้ปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (โรงเรียนใหม่) จังหวัดละ ๒ แห่ง และต่อยอดองค์ความรู้ให้กับโรงเรียนเดิมที่ดำเนินการสนับสนุนในปี ๒๕๖๓ อีก ๒ โรงเรียน รวม ๔ โรงเรียน ให้เกิดความรู้ในการใช้ประโยชน์และสามารถนำไปขยายผลให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ด้วย
๓. หน่วยงานที่มีโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจำนวนเพียง ๒ โรงเรียน ทั้งจังหวัดจำเป็นต้องดำเนินการในพื้นที่เดิม ให้ดำเนินการในลักษณะการต่อยอดองค์ความรู้

๙. ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๙.๑ สร้างจิตสำนึกในการรักษา อนุรักษ์ ดูแลพันธุ์ไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อสืบสานให้คงอยู่สืบไป
- ๙.๒ พื้นที่ป่าธรรมชาติได้รับการปกป้องให้คงอยู่ในสภาพป่าดั้งเดิม
- ๙.๓ นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน
- ๙.๔ นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน
- ๙.๕ นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความรู้ในการพัฒนาที่ดินจากการใช้ปัจจัยการผลิตของกรมพัฒนาที่ดินและสามารถนำไปขยายผลต่อผู้เกี่ยวข้องได้

๑๐. สรุปผลการดำเนินงาน

กิจกรรมปลูกปักษีพยากร : ปลูกปักษีรักษาพื้นที่ป่าธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน โดยไม่มีนโยบายจะเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๕๐ ไร่

กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : นักเรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน และตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน สามารถนำไปขยายผลต่อผู้เกี่ยวข้องได้

๑๑. อุปสรรคในการดำเนินงาน

-

๑๒. ภาคผนวก (ภาพการจัดโครงการ/กิจกรรม)

กิจกรรมปลูกปักษีพยากร

กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน (โรงเรียนใหม่)

โรงเรียนบ้านห่องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ ต.จองคำ อ.เมือง (โรงเรียนใหม่)

โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยายา ต.กongsก้อย อ.สบเมย (โรงเรียนต่อยอด)

โรงเรียนสบเมยวิทยาคม ต.แม่คะตวน อ.สบเมย (โรงเรียนต่อยอด)